

6. Національна економіка: Навч. посіб. /Л.О.Петкова, Р.Ф.Пустовійт, А.О.Ходжян та ін. [за заг. ред. проф. Л.О.Петкової]. – К.: МП Леся, 2009. – 288 с.
7. Панчишин С. Макроекономіка: Навч. посібник / С.Панчишин. – К.: Либідь, 2001. – 616 с.
8. Чухно А.А. Твори: У 3 Т./ НАН України, Київ. Нац. ун-т ім. Т.Шевченка, Наук.-дослід. Фін. Ін-т при М-ві фін. України. Т.1: Становлення і розвиток ринкової економіки. – К.: 2006. – 592 с.
9. Маркс К. Капітал, Т.1 // Маркс К., Энгельс Ф. Сочинения. - 2-е изд. – М.: Совполитиздат. – Т. 23. – 908 с.
10. Економічна теорія: Політекономія: Підручник / [за ред. В.Д.Базилевича]. – 7-ме вид., стер. – К.: Знання-Прес, 2008. – 719 с.
11. List F. National System of Political Economy. – N.Y., Lloyd, 1985. – P. 113.
12. Ойкен В. Основы национальной экономики [пер с нем.] / [Общ. ред. В.С.Автономова, В.П.Гутника, К.Херрманн-Пиллата]. – М.: Экономика, 1996. – 351 с.

Annotation. *The article is devoted to the determining the content of the «national economy» concept on the base of the theoretical and methodological approaches consideration. Also the attempt to clarify these basic categories of modern theoretical economic analysis is made.*

Key words: *national economy, economic system, national economic system*

22

УДК 330.113:334.758

О.Г. Морозова, аспірант, Державна установа
"Інститут економіки та прогнозування НАН України", м. Київ

АДАПТАЦІЯ СОЦІАЛЬНО ВІДПОВІДАЛЬНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ДО СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ УМОВ УКРАЇНИ

Розглядаються питання адаптації інституту соціальної відповідальності організації до реалій сучасного ринкового середовища України. Охарактеризовано сутність соціальної відповідальності стосовно основних суб'єктів ринку.

Ключові слова: *організація, підприємство, соціальна відповідальність.*

Постановка проблеми. Найважливішою передумовою гармонійного функціонування сучасного громадянського суспільства є система соціального захисту з основою у формі соціальної відповідальності організації. Нажаль в Україні відсутня нормативно-правова база для ефективної реалізації ідеї соціальної відповідальності організації. Адаптація інституту соціальної відповідальності організації до сучасного ринкового середовища стане однією з пере-

думов подолання кризового стану економіки шляхом встановлення відносин довіри між суб'єктами всіх рівнів господарювання.

Аналіз досліджень і публікацій. Доробок вітчизняних учених із дослідження проблем соціальної відповідальності організації є досить вагомим. Вітчизняна наука має значні напрацювання теоретико-методологічного характеру із зазначеної проблеми. У контексті історії економічної науки важливим є доробок зарубіжних учених: М. Блауга [2], А. Маршалла [3] та ін. Разом з тим потребує подальшої деталізації й адаптації до вітчизняних умов розв'язання проблеми соціальної відповідальності організації.

Постановка завдання. Одним з головних завдань, на досягнення якого спрямовується розвиток сучасного підприємництва, є впровадження принципів соціальної відповідальності в діяльність підприємств та організацій. Концепція соціальної відповідальності бізнесу полягає в тому, що підприємство може досягти більш високої ефективності та прибутковості завдяки підвищенню ступеня довіри до нього з боку його робітників та суспільства.

Виклад основного матеріалу і отриманих наукових результатів. У діловій практиці підприємств виділяють чотири основні аспекти соціальної відповідальності:

1. Внутрішнє середовище підприємства включає соціальну відповідальність підприємства перед персоналом (навчання та професійний розвиток, надання робітникам соціального пакету, створення умов для відпочинку та дозвілля, охорона праці та техніка безпеки, медичне обслуговування персоналу на підприємстві, підтримка санітарно-гігієнічних умов праці, профілактика професійних захворювань, дотримання норм трудового права та ін.).

2. Ринок. Ринкове середовище припускає наявність соціальної відповідальності перед споживачами (випуск якісної та екологічно чистої продукції, постійне вивчення потреб споживачів та замовників, випуск продукції відповідно до міжнародних стандартів якості, впровадження передових методів і стандартів організації діяльності, дотримання вимог законодавства в частині захисту прав споживачів при розробці нових продуктів та послуг), постачальниками та партнерами (взаємодія з партнерами по бізнесу будується на принципах прозорості й справедливості при дотриманні моральних норм ведення бізнесу), інвесторами (прозорість та доступність інформації про діяльність підприємства).

3. Суспільство. Активна участь підприємств та організацій в житті місцевого співтовариства здійснюється через реалізацію різних соціальних програм.

4. Навколишнє середовище. Виробнича діяльність підприємств повинна здійснюватися з урахуванням вимог охорони навколишнього середовища.

Таким чином, підприємство розробляє та реалізовує програми соціально відповідальних ініціатив безпосередньо в економічній, соціальній та екологічній сферах за так званою "потрійною лінією відповідальності". Основна увага тут приділяється трудовим стандартам та нормам, роботі з персоналом, природоохоронним заходам та захисту прав людини [3].

Можна виділити наступні переваги соціальної відповідальності в підвищенні конкурентоспроможності підприємства: розвиток персоналу; зростання продуктивності праці; зростання іміджу та ділової репутації; стабільність та стійкість розвитку підприємства в довгостроковій перспективі; доступ до нових ринків збуту; підвищення вартості нематеріальних активів та капіталізації підприємства; підвищення інвестиційної привабливості підприємства.

Слід зазначити, що наведені переваги мають місце при стратегічному підході до соціальної відповідальності та довгостроковому плануванні діяльності підприємства.

Соціальна відповідальність – це довгострокові інвестиції в створення репутації підприємства, у формування суспільної думки про підприємство, які у свою чергу опосередковано впливають на розширення ринку збуту, підтримку лояльності споживачів. Дана концепція повинна стати діючим інструментом підвищення конкурентоспроможності підприємства. Будь-які виробничі та економічні рішення повинні прийматися з урахуванням їх соціальних та екологічних наслідків для підприємства і суспільства. При такому підході соціальна відповідальність перетвориться в потужний фактор стратегічного розвитку, зміцнення ділової репутації та конкурентоспроможності, а також зростання ринкової капіталізації підприємства [1].

Висновки. Отже, в даній статті визначені основні напрями адаптації концепції соціально відповідальної організації до соціально-економічним умовам сучасної України, зокрема: розробка нормативно-методологічних матеріалів; поетапне введення в компаніях міжнародних стандартів – SA-8000, YSO-26000 та ін.; організація соціального діалогу роботодавців, профспілки, громадських організацій, найманих робітників, органів державної виконавчої влади та місцевого самоврядування.

Список використаних джерел

1. Артёмова Т.И. Социальная ответственность организации: общие принципы та условия її організації в Україні в контексті світового досвіду // Вісник Донецького Національного Технічного Університету. 2009. – №3. – С. 114–115.
2. Блауг М. Экономическая мысль в ретроспективе. Пер. с англ., 4-е изд. – М.: "Дело Лтд", 1994. – 720 с.
3. Маршалл А. Принципы экономической науки, т. I. Пер. с англ. – М., Издательская группа "Прогресс", 1993. – 415 с.

Annotation. *The problems of adaptation of social responsibility institute for the realities of modern Ukrainian market environment are considere. The essence of social responsibility on the main market actors is characterizes.*

Key words: *organization, enterprise, corporative social responsibility.*